AUSTAVINDEN

ORGAN FOR VIDREK GRENDELAG

ÅRG.9 1987 NR.4

MER

Smånytt fra bygda

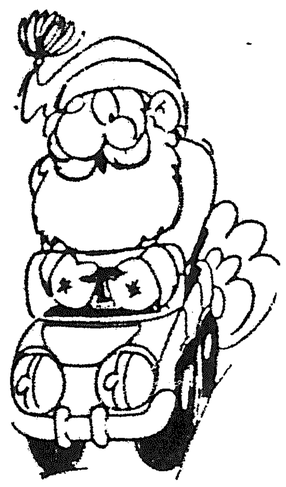

BESTEMØDRE

Det fortelles at klassevenninnene Marit (Åsheim), Elin (Olsen) og Oddveig (Larsen) blir å fylle runde 50 år i 1988. Det er selvsagt vel og bra, det har da mange andre også greid før dem. Selvsagt ble de gift og fikk barn alle tre, slik som jenter har gjort før. Men litt pussig er det likevel - at dette trekløveret , hver på sine steder i landet, just samtidig, i år er blitt bestemødre!! Det kan man kalle fellesskap. Gratulerer!!

BRUKTBILER

Ellers hører man om bilforretningenes store problem med svikt i bruktbilsalg o.s.v. Sannelig dristig gjort å satse på slikt. Har bare venta på firmaplakat om "A/S Bil og Båt" på Gjerdhaugen - og Brubakken.

BÅT OG FISKE

Men bevares, båter - tenk på naustet hannes Jørgen. Nymalt og velstelt, og oppfylt av bare gamle redskaper! Og båter! Nye og gamle, men ingen av dem fornemmer salt hav under seg.
Likevel er der noen som driver sterkt med flyndre og sildgarn og andre "havgåanes" bruk. Og så alle laksnøtene som står ut fra annakvart nes. Alt til sin tid. Som grunneiere kunne en kanskje få seg litt av hvert i fryseboksen - bare i landslott.

De virkelige "flåtehavnene" finner vi i Skjærvik og Sildvik/ Saltvik. Her ser man båter av alle slag, billige og luksusfartøy.

INNBRUDD

Vi har fått ei ekkel utvikling med hytteinnbrudd, stadig støtt. Så store verdier er vel ikke å hente der. Kanskje var det mest i fryseboksen hans Albert Bjerkelund. Den ble tømt. Det var kanskje samme karen som årvisst henter seg julegran i plantefeltet hans Jørgen. Bare så synd at kjeltringen ikke fant seg juleved også der ute.

JøKo

TAKK FOR SIST!

Ja så e Jula over oss her igjen. Ryktene om at den var avlyst p.g.a. at engelen Gabriel skulle ha kommet med en tilståelse, viste seg å være helt grunnløse, heldigvis. I det vi går i trykken med dette årets siste nummer av Austavinden, er vel våre lesere i full sving med julestria. Her er vårt bidrag.

Å lage avis er både morsomt og tidkrevende, selv om den "bare" skal komme ut 4 ganger i året. Vi ser det i allefall som en viktig oppgave å holde liv i bladet. Men skal bladet utvikle seg og fortsatt vise seg livskraftig, trenges det stadig nye krefter etter hvert som de gamle blir "oppbrukte". Med dette menes, at vi i redaksjonen er ute etter nye medarbeidere, vi venter oss ingen profesjonelle journalister, men rett og slett noe som vil være med å gjøre en innsats for at Austavinden skal kunne feire sitt 10- årsjubileum til neste år! Hvis det er noen som kan tenke seg å være med i vår lille redaksjon, så ikke vær redd for å si i fra, da helst til Svein eller Gunnar som er i valgkommiteen (redaksjonsmedlemmene blir offisielt valgt på grendelagets årsmøte) Og selvsagt trenger vi skribenter over alt hvor Austavinden leses.

Insats har det såvist ikke hvert mangel på i den lille hårde kjerne av dugnadsarbeidere på grendehuset i tida siden i høst. Kjøkkenet harfått en totaloppussing, der utvidelse og montering av en fantastisk oppvaskmaskin til nesten 40 000 kr er inkludert. Oppvaskmaskinen som vasker koppene på snaue minuttet(!) er forøvrig en gave fra bygdas Sanitetsforening. Også størstedelen av det elektriske anlegget er skiftet ut. Vi får bare håpe at deltakerne i dugnadsgjengen vil øke i antall når nye oppgaver skal utføres.

GOD JUL OG ET FREDFYLT NYTTÅR!

Kjell-Olav

Förjulstanker

Nå er det snart jul igjen, og tankene går tilbake i tida til barndommens julefeiringer da mamma og pappa sto for juleforberdelsene, og jula betydde noe rent spesielt bare for at man var barn og opplevde og følte alt så sterkt. Julesangene, juletreet med alle kulene i rødt, grønt og gult, de skinnende lysene, julepynten, pakkene under treet, klokkeklangen, stemninga og varmen prentet seg inn i et barnesinn. Ja, du kunne komme i julestemning bare du studerte de røde og blanke kulene på juletreet og kjente lukta av friskt furubar, julelukta. Jula var vel det fineste og mest spennende i hele året. -

Og tankene går framover til jula vi nå skal feire og julene i framtida. Nå er det vi sjøl som står for juleforberdelsene. Vil vi klare å skape den samme gode stemninga som våre foreldre skapte i jula, og som deres foreldre før dem hadde skapt. De tok med seg tradisjoner og skikker fra sine hjem, og ville gjerne at jula skulle være slik som de hadde opplevd den som barn. Slik går skikker og juletradisjoner i arv. Jeg tror det er viktig å holde på juletradisjoner. Det skaper både kontinuitet, glede og trygghet, og man ærer de som gikk foran. Og jeg tror det er viktig for oss voksne å bevare en del av barnet i oss. Bevarer du barnet i deg, føler du ekte julestemning og kan glede deg over både juleforberedelsene og alt det varme, fine og skinnende jula fører med seg. Og du har også et ansvar i jula. Du må prøve på å gjøre den så god og fin som det går an for de andre som er med deg på julefeiringa. Ikke én alene kan skape julestemning. Alle må være med på at jula skal bli så fin som mulig. Alle må bidra til det. De fleste vil vel oppleve å ha det mest mulig slik i jula som da de var barn. Og der kommer tradisjonene inn. Bare en liten ting på juletreet fra den gang, får tankene til å gli tilbake. - Men jeg tror voksne kan føle og være like glade i jula som barn kan, når stemninga er den rette. Kanskje bare på en litt annen måte.

Mange er redde for at jula er i ferd med å tape sin

verdi og sin rette glede og stemning. Man er redd at den blir bare ren materialisme, bare jag og mas uten noen riktig julestemning.

Jeg tror at jula er viktigere nå enn noen gang i en tid da verdier er ved å gå i oppløsning. For mange er vår verden blitt litt meningsløs med krigstrussel, vold, kriminalitet, oppløsning av familier, liten medmenneskelighet, rasehat, materialisme og oppløsning av gamle verdier uten nye holdepunkter. Jula kan med sine tradisjoner, sin familiefest, sin varme og omsorg for hverandre og sitt budskap om fred, gi rom for samhold, holdninger og verdier som menneskene trenger.

La oss ønske hverandre - God jul! -

Marit.

DET LUKTER Jul

Ja, hvor ofte er det ikke at et sanseinntrykk kan føre tankene inn på bestemte situasjoner, eller hendelser i livet. Når vi sier at det lukter jul, da kan det forbindes med så mangt. Det kan være fra bartre til nystekte kaker.

Når førkrigsgenerasjonene blir bedt om bidrag til Austavinden, ja så vil nok stoffet bere preg av det. Enda en gang står jula for døren, og da er emnet gitt. Sjølsagt blir det om gamle dager, - men vi skal gå lett over både vedhugst, baking og andre slike tradisjonelle sysler i den tiden.

Bortsett fra treet så har vi jo jul hele året, både hva mat og klær angår. Husværet treng heller ikke særlig opp-pussing akurat til denne høgtiden. Et strøk maling på parketten, eller nye matter på vegg til veggteppet det høver likesom ikke i hop.

Men slik har det ikke alltid vært. Tanken på jul kommer like sterkt hver gang jeg kjenner lukten av god oljemaling. Å male kjøkengulvet til jul var nå likesom fast skikk i de fleste heimene en gang i tiden, og det kunne nok ofte trenges. Slitasje og tidligere tiders sandskuring fikk kvistene til å ruve godt i terenget i sin avslitte nakenhet.

Det var gjerne han far sjøl som i sene kveldstimer gjorde denne jobben, en av de siste dagene før høgtiden. Brunt eller grått var standard farver. Var årets farve brun, ja så var linolje tilsatt oker og erde de rette ingredienser. Litt tørringsmiddel måtte det også til om ikke lestan skulle få for godt feste neste dag. Likevel var det å ballansere på utlagte bord til langt ut på formiddagen. Ble det noe maling til overs så fikk stolene og kjøkkenbordet seg et strøk i samme slengen. Enkelt og kanskje litt fattigslig, men du verden hvor det pyntet opp. Og så var det den gode malingslukten som slo mot deg når om morgenen kom tuslende ned fra loftet.

Det er den som fra tid til annen skaper julestemning også uten om høgtiden. Et godt minne å ha hatt med seg igjennom livet.

Lukten av ovnsverte og kongerøkelse er vel ikke til å oppdrive i dag, men i minnet kan en enda kjenne den. Stueovnen som hadde stått kald stort sett siden forrige jul ble nå pusset opp med ovnsverte. Denne gav fra seg en litt streng lukt under den første oppfyringen på julaften. Kongerøkelse var et slags frø som ble strødd på ovnsringene og luktet godt. Når disse luktene godt. Når disse luktene spredte seg i huset, - ja da var det endelig blitt jul.

Når en så er tilbake i nutiden, kommer forskjellige tanker rekende. -Hva slags sanseinntrykk er det de unge av i dag får med seg fra velstandsheimen. Vil de være like gode og varige som malingslukten, slik at de henger med som et kjært minne for resten av livet.

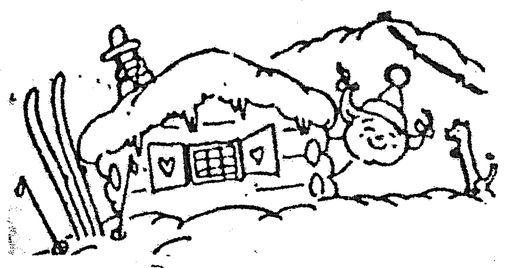

GOD JUL !

AO

Dyktig grendelag og sanitetsforening på Vidrek

Sanitetsforeningen har gitt moderne vaskemaskin til 40.000 kr som gave.

Vidrek er en vakker bygd, det er noe alle vet, og også at det ikke er så mange som bor i bygda. Men det er en traust stamme av ildsjeler som planmessig arbeider for å holde liv i bygda og gjøre forholdene best mulig. Sanitetsforeningen er ett eksempel, — de er bare 8—10 aktive, og de aller fleste er i alderen mellom 60 og 90 år. Man arbeidslysten er det ikke noe å si på!

Nå i høst har Sanitetsforeningen gått til anskaffelse av en moderne oppvaskmaskin som man har gitt som gave til grendehuset, — den gamle skolen som ble bygd i 1949 og ikke har vært i bruk som skole siden 1972. Nå er den imidlertid et trivelig grendehus, som alle i bygda verner om.

Oppvaskmaskinen koster nær 40.000 kr og er allerede kommet på plass, og den elektriske monteringen pågår nå. Sanitetsforeningens formann, Ingebjørg *Eilertsen*, forteller til Ofotens Tidende at man regner med at oppvaskmaskinen vil bli tatt i bruk når man lørdag om vel en uke skal holde sin store julemesse i grendehuset. Da bruker det å bli folksomt av både bygdefolk og besøkende. Sist sommer ble det holdt to basarer for å skaffe penger til kjøp av maskinen.

Vidrek Grendelag, hvis formann er Berit *Olsen*, arbeider hand i hand med Sanitetsforeningen, og bl.a. har man også foretatt utskifting av all elektrisk installasjon, anskaffet nye ovner m.v. Og selv om grendhuset formelt tilhører Narvik kommune, er det de to lagene som bl.a. også må dekke strømutgiftene og forestå alt vedlikehold. Men de driftige kvinner på Vidrek gir ikke opp:

— Vi har fortsatt mange utfordringer når det gjelder å gjøre det enda triveligere for alle som bor på Vidrek. Vi har ikke bestemt oss for hva neste oppgave skal bli, men den melder seg nok, sier de to formenn i kor til OT.

Artikkelen er sakset fra Ofotens Tidende

LITT OM GÅRDER OG FOLK I BYGDA VÅR Del 4

(16) "Mellastua", g.nr. 81/1.
Ja, om disse gamle tømmervegger (i likhet med stokkene i "Oddvarstua" i Øverstugården) kunne fortelle!!------ Disse to gårdene pluss gården på "nervåga" (hos oss, Bakkan og Ole Hanssen) er jo de opprinnelige tre hovedbruk, med ei "våg" på hvert bruk.
Det er vanskelig å plassere de enkelte brukerne på rett gård. Helt tilbake til 15-16-hundretallet finner vi navngitte menn med koner på disse tre hovedbrukene, stort sett fordelt med en tredjedels part på hvert bruk. Både kirkesølv og lysekroner vitner om velstandsfolk, slik som gjestgivere og jekte-eiere. Folk som gifter seg inn i andre "storkarsfamilier". Stundom gikk det også dårlig, f.eks. når jektene forliste på Bergens-turene.
Når det gjelder "Mellastua", vet jeg sikkert at Peder Mogensen hadde bruket. Hans datter Anna Pedersdatter, ble gift med Ole Knutsen Aas fra Liland i 1781. I 1784 er Ole gift for annen gang. Kona het Ane Axelsdtr. Folketellinga fra 1801 forteller om 6 barn og hele 13 tjenestefolk.
Hans eldste sønn, Knut Olsen Aas, overtar og gifter seg første gang med Birgitta Harder, trolig fra Tjeldsund. I 1820 er det ikke mer handel og jektebruk på Vidrek. Kona til Knut dør, og det gjør også Ole Amundsen (63 år) i Råna (1831). Enkemannen Knut får så et godt øye til enka i Råna, Elen Hartviksdtr. Leth. Knut er 46 år og Elen 43 år, og den 12.4.1836 gifter de seg i Evenes kirke. De får sønnen Bartol Knutsen som blir døpt på slutten av samme år.
Elen hadde jo flere barn med seg fra 1. ekteskap, blant dem sønnen Hans Olsen Ravn, f. 13.9.1825. Da Knut Olsen Aas omkommer i forlis i 1839 etter bare tre års ekteskap, kan en skjønne at Elen snarest mulig blir nødt til å la Hans overta bruket, selv om den virkelige odelssønnen er Bartol Knutsen.
Bartol reiste til Amerika for å tjene penger, da han skulle gifte seg. Han kom hjem tidsnok til å få se at hans tilkommende giftet seg med en annen, nemlig brukeren i nærmeste nabogården.
I 1848 gifter Hans Olsen Ravn seg med Oline Andrea Andersdtr. Begge var 24 år. Han hadde kort vei for å hente henne- hun

var fra Trondhjem,men var fosterdatter hos Ole Torsteinsen i Øverstua bare 20 meter unna.
Deres første barn, Edvard Johan , f. 20.10.1848, dør allerede i 1849. Men i folketellinga fra 1865 ser vi at de har fått 6 barn, og den yngste (f.1864) er den Edvard vi litt eldre husker så godt og var glad i.
Vi leser at Hans O. Ravn da har tre tjenestefolk. Videre har han 2 hester, 8 kyr, 26 sauer og 10 geiter.Utsed: 16 tønner potet, 1 tønne rug og 5 tønner bygg.
Edvard ble som barn døvstum og måtte tidlig på døveskolen i Trondheim.Her lærte han flere nyttige handverksfag som kom godt med seinere i livet da han overtok gården. Brukets størrelse i jordvei og skog ble sterkt oppdelt. Broren Hans fikk Vollen, søsteren Olefine fikk Gjerdehaugen, søsteren Berntine fikk Røssåsen. Av sønnene hans fikk Karl Brubakken (Kjell Olav), Edvin fikk Rydningen (Edmund).
Edvard Ravn var gift med Amalie Berthelsen fra Elvegård. De hadde 5 sønner og 6 døtre. Einar tok over gården etter faren. Han var gift med ho Anna vi har i "Mellastua" i dag. Sønnen Terje, som eier gården nå,bor på Mo. Der bor også søsteren Elsa.
Felles for disse gamle generasjonene var trofasthet mot denne gamle gården.-- Ellers har jo Knut Melangen utredet grundig om denne slekta.

---

(17) "Neri-gården" g.nr. 81/5 er også en av de tre opprinnelige gammelbrukene som litt etter litt ble oppdelt i flere bruk. Også her kunne nevnes 4-5 brukere fra 16-17hundreårene og utover. Den kjente kirkebygger og lensmann Ingebrigt Olsen Aas på Evenes har eid bruket her ca. år 1700. Senere kommer diverse utgaver av Mogensen og Axelsen. Ytreberg nevner i "Narvikshistorie" at en bruker hadde alle gårdene på 1700-tallet. Dette er feil, for Konrad Naustvik i "Ofoten i historien" ramser opp ei heil regle med navn og årstall for de forskjellige brukene av disse tre hovedbruk.
Folketellinga 1801 viser at da var Nervåga i bruk av Henrik Meier/Maren Pettersdtr. De var barnløse, men hadde 3 fosterbarn, og de hadde 8 tjenestefolk. Bruket ble overtatt av en sønn til

Peder Mogensen. Men det gikk ikke så bra, for gården gikk til auksjon ca. år 1830. Jon Johnsen, Skjomnes, bror til min tipp-oldefar, kjøpte gården til sin sønn Ole Johnsen (f. ca. 1822). Han finner vi som eier i vår "Skogdeling av 1845". Han giftet seg med sin farbrors datter, min oldemor Elisabet Hansdtr., i 1848. Men bare 7 år etter, 17.12.1855,omkom han i vedkjøring under Nerkråbakken.

Elisabet giftet seg på nytt med min oldefar, Andreas Hansen fra Bogen (f. 1827).Blant deres barn var min bestefar Johan Andreassen, gift første gang med Laura Bertheussen fra Grov. De overtok gården etter oldefar Andreas. Bruket ble delt mellom Johan og hans søster Gjertine på Indregård. Bestefar drev som alle andre kombinasjon småbruk og fiske heime og på Lofoten/Finnmark.

Da mor-Elisabeth- var to år, døde hennes mor, Laura. Senere giftet bestefar Johan seg med Julie Berthelsen, Elvegård, søster til Amalie Ravn.

Mor ble gift med Enevold Kongsbakk, sønn til Gabriel/Kristine Enevoldsen, Kongsbakk. - Far og mor restaurerte og bygde nye hus, drev jordbruk, rydda jord, starta rutebåtekspedisjon, landhandel og poståpneri. De hadde 8 barn, av dem er 2 døde. Bruket ble over dratt til "yngstegutten" Jørgen i 1962. Han giftet seg med Gyda Skjevik fra Skrova, og de bor her fremdeles. Sønnen Tore har nå overtatt bruket. Bor f.t. i Oslo.

Jeg kunne ramse opp mye mer detaljert både fra min egen og andre familiers slektstavler, men holder meg bare til de slektsledd som er knyttet til gårdene.

---

(18) Bakkan, g.nr. 81/6.

Også her har vi med en gammel gård å gjøre. Jeg har tidligere nevnt den gamle tre-delemåten av bygda her i "våger". Her var snakk om "øvervåga" (Mosling-jorda), "mellavåga" (Hans Ravn) og "nervåga". Denne ble oppdelt i 3/5 til Andreas Hansa-gården, 1/5 til Ol Hansa-gården og 1/5 til Bakka-gården.

Jeg har vansker med å plassere de rette brukere på Bakkan før 1801. Tror bare at en av disse tre Mogens-brødrene har vært

bruker. Men jeg husker at Marie Mikalsen på Bakkan for ca. 40 år siden viste meg gamle skjøter fra gården der. Her fant vi bl.a. en kårheftelse til Bartol Knutsen! Kan faren, Knut Olsen Aas i Mellastua , ha hatt eierskap?

Men i 1821 finner vi at Peder Mikkelsøn (f. på Trældal) og kone Benoita Harder - på Wirach, har barnet Martinius Berg Persøn til dåpen.

Hvor disse har bodd før, vet jeg ikke, men vi leser sikkert av folketellinga 1865 at Martinius B. Pedersen (45år) bor på "litra 196" sammen med sin kone Ingeborg Lavina Johnsdtr. 40 år. Hennes foreldre var Jon Nilsen/ Øllegård Olsdtr. Skjomnes. Ingeborg var søster til Ole Johnsen og søskenbarn til Elisabeth Hansdtr. i nærmeste nabogården.

Vi finner at Martinius og Ingeborg har 6 barn. Den yngste, Jonette, ble gift med Hans Amundsen (bror til Johannes i Øverstua). De var fra Hardanger. Her ser vi at det var småbruk som var leveveien. De hadde 1 hest, 2 kyr, 5 sauer og 3 geiter. Utsed 1 tønne bygg og 4 tønner potet. Og de drev sikkert fiske ute og heime.

Hans og Jonettes datter Marie ble å ta over heimen i 1889 sammen med sin mann Andreas Mikalsen fra Råndal. Hans foreldre var Mikal Nilssen fra Skar og kone Randi Rasmusdtr., Råna. Nærslekt med Per Rasmussen, Råna. Slektskapet med Ravn-slekta har jeg tidligere nevnt.

Andreas og Marie var strevsomme folk og var glad i heimen sin. Ser for meg Andreas i jordrydding innom Hågen, fåmælt, kroket og seig. Og Marie på tur med matsending til han, og mens ho gikk, strikka ho. Det var om å nytte tida.

De bygde seg nytt hus. Sønnen Hans Mikalsen overtok og bygde nytt fjøs. Han drev ei tid med lastebil, senere som ferjemann. Men han døde tidlig, ugift, derfor ble søsteren Ingeborg Overvåg å ta over. Hun ble tidlig alene med ansvaret for sine to barn John Martin og Ingebjørg, men slet trofast med gård og stell ved siden av pedelltjeneste på skolen.Da hun døde, trodde vi der ble et forlatt tun. Men Ingebjørg og Osvald og senere også John Martin og Liv bygde seg nye hus i det gamle tunet. Kunne bare ønske at Ingeborg kunne fått opplevd dette - når hun var som mest utslitt og oppgitt.

Ja, dette kapitlet ble langt, men med så mye gammeltid og folk knyttet til disse hovedbrukene, er det vanskelig å korte for mye inn uten å miste sammenhengen.
Jeg slutter som Austavinds-mann i dette nummeret, og det gjør også min lille vandring mellom gårdene og folkene her. Håper inderlig at ikke noen sitter igjen med aggresjon av noe slag over det jeg har skrevet. Kanskje synes noen det var for lite sagt om den gården - og dens folk. Jeg kunne nok gått mer i detaljer, men det var ikke ment å være historie om enkeltmennesker og deres tun. Og ennu en gang, jeg er ikke allvitende, så tilgi forglemmelser og feil.
Jeg slutter av med noen vers fra vår avdøde nabos hyldingskvad til bygda vår:

Virek, du grend med di eldgamle soge,
vent attmed fjorden du vidar di strand.
Sommar med nattsol i lysande loge
leikande lint om det lokkande land.
Blømande blomar og lauvtunge tre
lyser i sola som aldri går ned.

Hardt når med vinter du herjast av havet,
støyper seg båra mot strendene inn.
Knakande kuling, med snødriv og kave
syng han om Virek, den susande vind.
Tungt læt ho ut, lik ein salme for troll,
-Eol si harpe, i dur og i moll.

Lite er leivd oss om folket sin lagnad,
dei som her først hadde heimar og hus.
Soga ho teier, som sjølve dei tagna,
gløymdest og gøymdest i aure og grus.
Stundom her fanst vel eit verkty av stein
- aldri av mannen ein mole, - eit bein.

Farty og fembøringsbåtane førde
seinare folket på fiske og ferd.
Motige sjømenn, som slett ikkje vørde
stormande hav imot strendene her.
Trauste med volen når segel dei vatt.
Takksam for lukka når vel dei kom att.

Borte er bryggja og storbåt ved Skjeret,
- aldri ein siglar i fjorden du finn.
Få berre, aktar om flo eller fjære,
løye for lending og ståande vind.
Flytande no nett som elva i flaum,
ferdsla går landleies fram i ein straum.

Blinka no fjorden framom her og blåna,
brusande kvitt kringom steinvor og stø.
Dagar som lida med lys og med gråna,
glitrande sol eller fykande snø.
Virek, du utgamle fjordgrenda vår,
gjev at ei framtid med fagnad du får.

(Fra diktet "Virek" av Andreas Indregard.)

Takk for meg, og God jul til dere alle!

JøKo

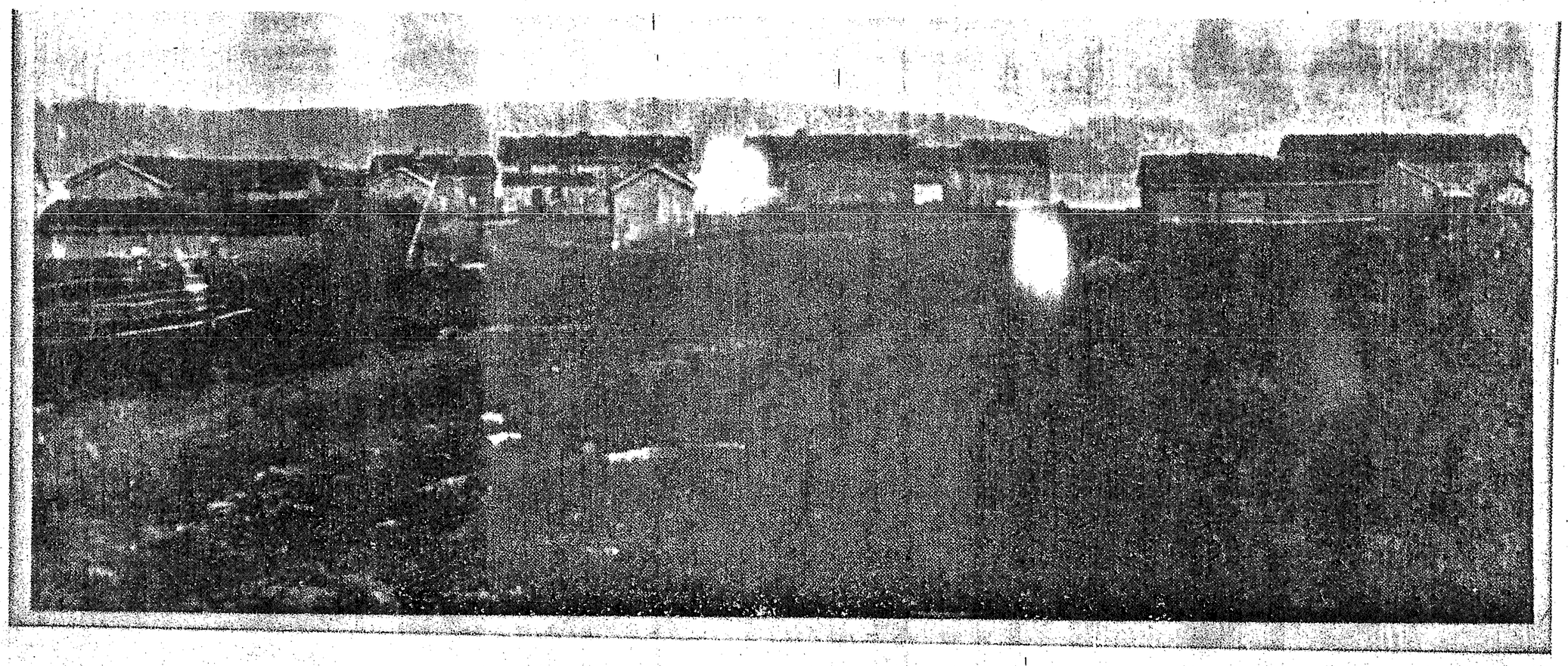

FOTO FRA 1901 av HANS EIDISSEN

Amerikaferd (2)

Ja, nå var me altså komme til Fargo, rett over grensa til Nord Dakota i " United States of America".
Me hoppa på nytt av programmet, leigde oss ein Renault (!) og køyrde rundt i Fargo, og nabobyen Moorhead. Såg på bilar.... og var i varehus. Gaute kjøpte "boots" og diverse hattar. Anne Berit klarte å spore opp ein skinnbutikk i ein telefonkatalog. Og dit fann me fram utan problem. Og der fann eg meg ei saueskinnsjakke på salg, til 350 kr. Og så vandra me litt att og fram i varehuset, og her var folka me ikkje hadde sett ute. Dei var under tak, sjølvsagt. Hadde ikkje inntrykk av at amerikanarane fekk for mykje frisk luft.

På kvelden havna vi på eit motorløp og i eit tivoli. Og her var "the world of the outlaws" - verda til dei lovlause. Det var ein opplevelse, ikkje berre det vanvittige bråket og farten, - Anne Berit blei ør etter ei stund og måtte ta seg ein tur på tivoli. Men det som var artig var at her samlast folk i alle aldrar, frå dei minste spedbarna hengande på magen, til bestemor i rullestol. Dette var ein folkefest. Øl vart å få kjøpt inne på området, men dei fekk ikkje lov til å ta det med seg ut, der stod politiet med køllene klare og ba folk kaste ølkrusa i søpla, før dei skulle gå ut. Tilbake til billøpet - ein heil haug med blikkboksar som stort sett var berre motorar på frieksos. Og de kan vel tenkje dykk, når 24 slika starta på ein gong! Hadde det vore tak over, så hadde det ikkje lenger vore tak der da. Me måtte halde oss for øyrene. Farten var ca. 170 km i timen rundt og rundt på ein leirbane. Så var det ein kanadier som vant. Da reiste heile forsamlinga seg, holdt ølglaset og hatten i handa, og var andektige medan den kanadiske nasjonalsongen vart spela over høgtalaren.

Så var det ein som kjørte i veggen og gjekk rundt nokre gonger. Alle dei andre stoppa, -men da fyren var like heil, kom det: "Show must go on!". Og dermed braka det laust igjen. Og publikum var med. Amerikanarane veit korleis dei skal nyte livet!
Og tivoliet var artig, det. Anne Berit våga seg ikkje oppi desse store hjula, men bruka ein del pengar på å skulle vinne ein bamse, men nei, nei. Enda så mange prøveomgangar ho fekk.

Folk var vennlege mot nordmenn. Veldig mange hadde slekt i Noreg. På mindre butikkar hadde folk tid til å snakke, som her hjå oss, - heile betjeninga samla seg rundt oss ein gong me var i "liquor shop"'en (polet). Eg spurte om dei berre hadde "6 pack" (seks boksar, flasker). "Ja, mest det", sa dei, -skulle eg ha meir?". "Nei", sa eg, -"eg skulle berre ha <u>ei</u> flaske". "Ei flaske?", det var lite å koma på polet for, syns dei. "Du skjønar", sa eg, -"me er norske.....". Og dermed var praten i gang.

Denne dagen etter billøpet vart lang, kl. 01.30 kom me heim og slo på TV, med 8-10 program å velge mellom, den eine gode filmen etter den andre. Og for ein nordmann som ikkje har TV, var dette litt uvanleg. Me snakka forresten med bussjåføren vår om dette med TV og familieliv. Folk har det travlare der enn her, begge foreldra er som regel i fullt arbeid, ungane er og ute av heimen. Og han sa at når dei kom heim, og foreldra hadde lyst til å

snakke saman, så satte dei på TV'en for ungane, så fekk dei vere i fred den stunda. Og da me fortalde at me ikkje hadde TV, sa han "fortsett med det, og lær av dei feila me har gjort". Men forhåpentligvis er det lenge til me får slike tilstandar her, men eg er ikkje så sikker på det.

Som sagt er folk veldig ivrige på service der over. Når du kjem inn i ein "store" (butikk), så er det "hey" og "can I help you". Og er du på ein restaurant, kjem serveringsdamene igjen og igjen: "Is everything all right?". "Do you want anything else?".

-I feel so lonesome on the long prairie-.
Prærien i Nord Dakota, frodig, og igje uendelege sletter. Verda er visst større enn ein hadde trudd. '000 mål jord er visst passeleg for ein bonde + ein til.

Temperaturen gjekk litt ned etter r enger vestover, 20 grader C nå.

Elles så såg me mange store bilar framleis (ikkje at Anne Berit har fått bildilla, men det var mange fine bilar). Ein dag såg me ei campingvogn som var 13 m, -vil nå heller kalle det ein togkupe. Det var eit eldre ektepar som reiste rundt med denne. "Før hadde vi også berre bil, telt hund og ungar, men nå når vi er åleine, så unner vi oss dette". Dei hadde reist i 6 veker og budd slik. Denne kosta ca. 300.000 kr. Me fekk sjå inni han, og her var alt ein trengte, må ein seie.

Så var me i Mandan, midt i Nord Dakota på Fort Lincoln, der dei berømte slaga mot indianarane hadde gått føre seg. Det var vel og ein av dei svarte flekkane i historia som ikkje burde ha vore der. Her såg me og ein indianerlandsby. Her oppe hadde me utsikt over Missouri, USA's nest største elv. Som er for tjukk til å drikke og for tynn til å pløygje, som dei sa.

Neste dag, -nå er me i Medora, heilt vest i Nord Dakota, og skal besøke "Theodore Roosevelts National Memorial Park", ein nasjonalpark.
Eit leirelandskap, med fjelltoppar av leire, svært spesielt. Me såg rådyr, ville kalkunar og præriehundar. Præriehundane likna på jordrotta, men let som ein hund. Dei grov seg holer i jorda og budde der.
Gjekk etterpå ein tur i Medora. Ein landsby med ca. 100 innbyggarar om vinteren, og fullt opp av turistar på sommaren. Det var så typisk turistby at ein vart fort lei. Det skulle vere ein westernby, og var det og. Ikkje langt frå hotellet vårt ula toget som køyrde kol over prærien, 1,6 km langt, med fire lokomotiv framme og ett bak. Og det let som eit westerntog skal låte.

På kvelden fekk me fyrst "grilled beef" og bakte poteter - nydeleg! Og etterpå var me på utandørs western musical. Og det var artig. Mange stilige cowboyjenter og -gutar som dansa og song i flotte drakter. Så dukka det opp indianerar i skråningane rundt, og det vart leven og smell. Så kom liksom Theodore Roosevelt oppi der og. Og nasjonalsongen vart sunge, og folk tok av seg hatten og reiste seg. Eit skikkeleg hundesirkus var det og. I seng kl. 01.30.

Anne Berit og ein av dei andre hadde ansvaret for vekkinga neste dag kl. 06.30. Me skulle køyre til nærmaste by og ete frokost der, og så skulle me reise austover att. Me skulle helse på viseguvernøren i Nord Dakota i rådhuset i denne byen. Ein kjempebygning på 19 etasjer. Såg "The House of Representatives" og senatet.

Tilbake over dei uendelege slettene.
Vi besøkte ein ny kornfarmar som hadde mellom 60 og 70.000 mål (var ikkje heilt sikker sjølv). Og maskinparken var ikkje liten. Det fyrste me såg var ein bulldosar av ein traktor, med 6 hjul på kvar side som var 200 cm i diameter! Og etterkvart skjøna me at det måtte så store greier til. Harva var 25 m brei! Og såmaskina litt smalare, berre 23 m!

Elles var me på "Sons of Norway Club" i Fargo og helsa på norskamerikanarane.

Så kom siste dagen, og me var igjen på flyplassen i Minneapolis, - og her var det berre så vidt Gaute og Anne Berit ikkje vart igjen ei vekes tid, da det var sjanser for å kunne få utsatt tilbakereisa. Det var berre så vidt ikkje det gjekk. Da hadde me fått besøkt slektningane til Anne Berit. Men, nei, - det må me da altså gjere ein annan gong.

På flyturen var me ein snartur nedom New York, og det var nå artig å sjå. Der såg me på dei forskjellige flya som tok av, 19 fly etter kvarandre som skulle til alle verdas kanter.

Så kjørte me inn i natta som blei veldig kort, og døgnville nådde me endeleg Noreg att.
Det tok ca. 14 dagar før me hadde snudd døgnet rett. Og i Noreg stod ei gamal folkevogn på Gardermoen og venta, og ein GMC truck i Oslo, som fekk oss velberga tilbake til Nord-Noreg etter ein svært opplevelsesrik tur.

Gaute og Anne Berit Eidissen.

BASAR

VI BRINGER HER TREKNINGSLISTA FOR GRENDELAGETS JULEBASAR 5/12 1987

Basaren var godt besøkt, spesielt av bygdas egne innbyggere. Det ble en trivelig lørdag på grendehuset, med loddsalg fra bok, trommel og årer. Håndarbeid i mange varianter og til en overkommelig pris, var også å få kjøpt. Nevnes må kafeteriaen med sitt fantastiske utvalg. Her var det jammen mat for oss kakmonsa. Pølser med brød var det og nok av til alle som ønsket, selv etter at Osvald hadde vært og handlet. Resultatet ble da også deretter, over 13 000 blanke kroner kom det inn, netto!!!

Alle som støttet basaren takkes varmt.

Gevinst:	Navn:	Adresse:
Juletre	Jorunn Arntzen	Tårnv. skole
"	Anne Berit Bech	Skarberget
"	Solveig Didriksen	Lødingen
25 kg poteter	Anna Ravn	Vidrek
"	Ingvild Kongsbakk	Snorres gt. 4
"	Torstein Olsen	Vidrek
"	Arna Flønes	Vidrek
Julekalender	Ada Mortensen	Bjørkåsen
Julebilde	Jenny Bergland	Ballangen
"	Roar Dahl	Tårnveien
Ildfast form	Sigfrid Indregard	Vidrek
Pepperkakehus	Toril Bech	Skarberget
Batteridrevet tømmerbil	Else Strand	Borkenes
6 kopper m/asjetter	Tore Karlsen(Lindgård)	Ankenes
Veggteppe	Tove Lise Norbakk	Notv. 2 Ankenes
Brodert juleåkle	Berit Figenschau Lind	Reinveien 9
Slepetau	Emil Gundersen	Vidrek
Øks	Stine Elstad	Falkbergetsv. 12a
3x6 glass	Randi Brochs	Elvefaret 15
Tårnkake	Arild Larssen	Snorresgt. 38
Dessertsett	Fam. Antonsen	Ankenes
Lyst pledd	Olga Olsen	Vidrek
Juleløper	Kjell-Olav Ravn	"
Fuglehus	Arna Flønes	"
Kasserolle	Britt Oddveig Overvåg	"
Stekepanne	Snorre Larssen	"
Sengesett	Kjellrun Larsen	Framnesv. 7
Rosemalt bolle	Arne Olsen	Vidrek
Rund duk	Mary-Ann og Terje Paulsen	"

BARNESIDA

I FØRSTE RAD LODDRETT STÅR LIVRETTEN TIL JULENISSEN

GUTTENAVN

ONKEL PÅ ENGELSK

BY I SVERIGE

KASSER

GRØT PÅ NY-NORSK

KUA KAN .....

ØY I SVERIGE

DANS

LEGG SORT FARVE INNENFOR STREKENE MED EN SORT PRIKK I, OG SE HVA SOM SKJER!

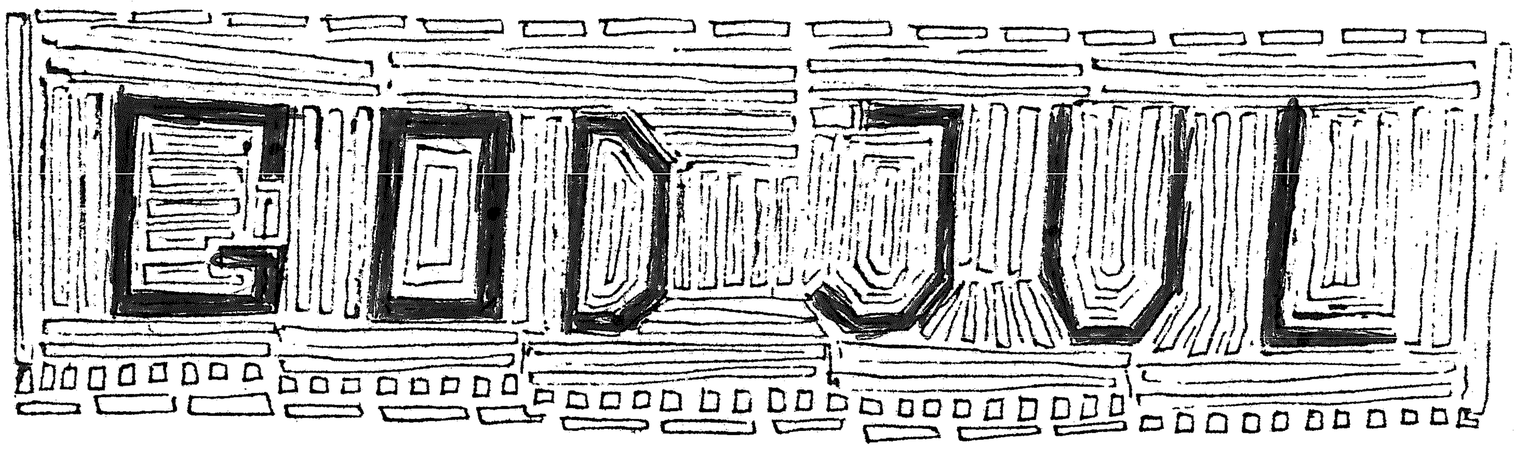

NOEN SPØRSMÅL

Hvilken fugl er Norges nasjonalfugl?

Hvor mange innbyggere var det i Narvik kommune pr. 1/1 1987?

Hvor mange apotek er det i Narvik, og hva heter de?

Hvilken klokkeslett blir julen ringt inn?

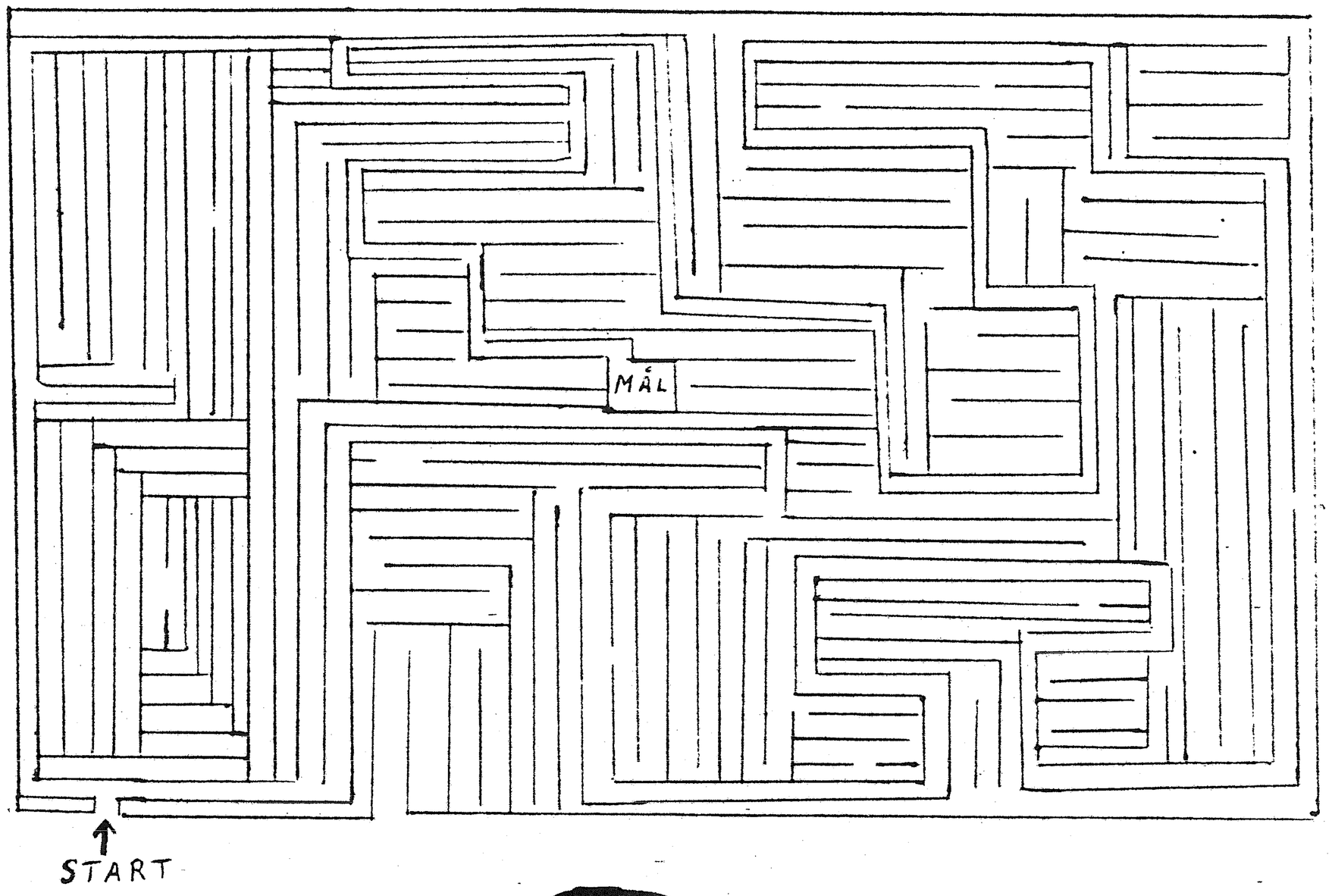

250 melis

250 g melis
1 knivsodd tragant (fås på apotek)
ca.1 eggehvite
ca.2-3 dråper peppermynteolje (fås på apotek)
mørk kokesjokolade eller mokkabønner

Sikt melis og tragant. Ha i pisket eggehvite og peppermyntedråper. Deigen skal kjevles ut og deles i spisser, som dyppes i smeltet kokesjokolade, eller trill ut til kuler og legg litt sjokolade i midten. Her kan en variere, alt etter fantasien!

GOD JUL OG GODT NYTT ÅR

Den bittelille nissen som bare ville sove...

Den bittelille nissen har nå sovet i flere år, for han var så sliten etter at han var en tur i bygda for en del år tilbake, det året det var så mye sne at han kom tre dager for sent til julaften.

Men nå hadde han sovet så mye og var så kvil og opplagt at i år sto han tidlig opp og var kommet tidlig i gang med å lage alle julegavene, og han var tidlig ferdig med alt han skulle ha gjort før jul, enda det ikke var kommet noe sne på marka, bare på de øverste fjelltoppene, men det ble tidlig mørkt om dagen, og det var veldig kaldt. Marka var frosen og hard.

Den lille nissen hadde hverken kalender eller klokke. Han var så vant til å beregne dagan og året alt etter hvor tidlig det ble mørkt, og når sneen kom, visste han at det var

jul snart. Mens han ventet på sneen, og at jula skulle nærme seg, ville han rydde ordentlig opp i det lille huset han bodde i. Det var ikke noe ordentlig hus. Det var ei lita, fin hule under ei stor, fin fururot langt inne i skogen. Der bodde han helt alene med alle de små dyran og fuglan omkring seg. Det var så stille og fredelig i den skogen. Det var bare vinden som laget litt sus i furukronene av og til. En dag nissen satt og såg ut av vinduet, så han at det begynte å sne, og snefnuggene dalte så sakte ned, og da blei nissen i sånn god julestemning at han gikk og kokte seg en tår nissekaffe, og så henta han seg en stor smultring og satte seg tilbake ved vinduet og så på all den fine sneen som dalte ned. Slik snedde det i mange dager, helt til marka var hvit , og alle trærne tunge av sne. Nå var det så fint i skogen at nissen var og fant fram kjelken sin og gjorde den klar til sekken han skulle ha på. Han så etter at tauet var i orden som han skulle drage kjelken etter. Nå syntes nissen at alt var i skjønneste orden. Det var bare å vente i noen dager til at det ble litt tidligere mørkt, for da var det ikke lenge igjen før det var jul. Og dagene gikk, og sneen lavet ned, og det begynte nesten å bli for mye sne for de små fotan til den lille nissen, så han tok bare og kledde på seg alle nisseklean og pakka alle gavan i sekken og satte den på kjelken og betta den fast med et langt tau. Nå var det bare å gi seg i vei. Det var langt å gå. Da han hadde gått i mange dager og netter i skogen i den djupe sneen, fikk han plutselig se noe han aldri hadde sett før. Det var et lite lys som var kommet i skogen. Han måtte ta seg en tur bort dit å se hva det var for noe. Jo nærmere han kom, jo mere lignet det på ei lita hytte. Han ble veldig nyskjerrig på hvem som bodde der. Da han kom helt fram til den lille hytta, stoppet han opp litt og sto og så på den fine, lille hytta og lurte fælt på hvem som bodde der. Han lurte seg helt bort til vinduet for å se inn om der var noen der. Det var så vidt han rakk opp til vinduet, men han klarte akkurat å se inn, og der inne satt det ei bitte lita, søt nissekjerring og strikka på en bitte liten votte, og på bordet under vinduet lå en masse fine ting ho hadde strikka ferdig. Det var luer, gensra, votter, lesta og lange sjerf, og den lille nissen som sto i vinduet og så inn i den koselige hytta, fikk veldig lyst å knakke på døra til den lille nissekjerringa og gå inn

og hilse på og fortelle hvem han var og kor han kom i fra. Og så han gjorde. Han knakka på døra, og den lille nissekjerringa kom og lokte opp og sto ei stund og så på den lille, rare nissegubben som sto på trappa hennes. Ho ville flire litt til han for han så litt rar og artig ut, men til slutt ba ho han komme inn, så kunne han få varme seg litt, og den lille nissen banket av seg all sneen og takket høflig for at han fikk komme inn, og der var det så rent og pent og varmt og sånn ei god lukt av nybakte kaker. Det var så koselig å sitte her at han holdt på å sovne av, men den lille nissekjærringa, ho hadde så mye å prate om, og det hadde den lille nissegubben og, og der satt de og prata fram og tilbake om alt mulig og slurpa nissekaffe og gomla nissekaker i mange dager og glemte helt hva de skulle gjøre. Men en dag sa nissekjerringa at dette gikk ikke an lenger, og det var nissegubben enig i. Han ville at de skulle legge nissekjerringa sine julepakker i nissegubben sin sekk, så kunne de to gå i lag ned til bygda, for de skulle jo samme veien likevel. Da de hadde alle pakkene i sekken og satte sekken på kjelken og skulle begynne å drage, ble det veldig tungt for de to. Det var kommet mye mer sne, men de ga ikke opp. De hala og dro, og det bar avgårde ned i mot bygda med dem, men det var fryktelig tungt, så de måtte kvile mye. Ja, de måtte kvile så mye at nissegubben måtte si til nissekjerringa at han trodde de kom for seint til julaften i år og, for han kjente veien godt og visste hvor mange dager det ville ta. De gikk og gikk, kvilte og dro på kjelken, bakke opp og bakke ned. Nissekjerringa mente at det skulle nok gå bra alikevel. De gikk i flere dager, og da sa nissegubben: Nå er vi der snart. Litt til,- og der lå bygda med alle lysene. De ble så glade begge to! For nå nådde de fram med pakkene til barna til jul! De satte seg på kjelken begge to og rant ned den siste bakken til bygda. Der gikk de rundt fra gård til gård og banket på og delte ut julegavene sine til barna. Og gjett om det ble stas! Leker, votter og sjerf og mye annet fikk barna hos nissene, og tenk de kom ikke for sent i år, selv om de hadde somlet og slitt i dagevis! -

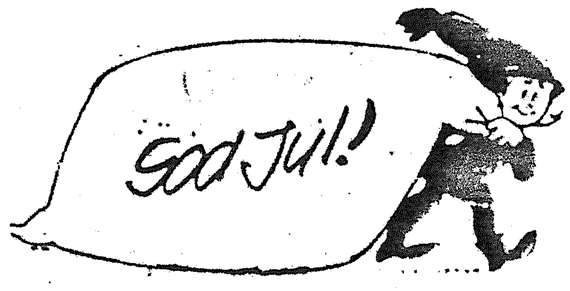

Jan Jørgensen.

Tanker ved Juletid

Det ble spurt om jeg kunne tenke meg å skrive en liten novelle i "Austavindens" Julenummer.

Svaret ble at for det første er det jo nesten på tampen før bladet går i trykk, og for det annet er jeg vel smått om senn blitt litt gammel til å drive med sånne ting.

Men la gå, leserne får være overbærende. Vi er jo midt i mørketida og Julestria, så tankene kan ofte fare hit og dit, og stoppe opp ved ting du tror du skal gjøre men som for det meste ikke blir gjort. Dere vet åran er gådd og helsa med dem. Både Rolf og jeg har jo endelig ønsket å være litt bedre til beins.

Efter som vi nermer oss Jul kommer barneminner frem. Jeg husker fra den tid da våre foreldre virkelig sleit for sine og det daglige brød.

Som den Julaften da austavinden laga bråk ned i fjæra, og holdt på å nekte folk å komme av land og til byen med sine varer som bestod av melk og tørrvedsekka og hvad det nu kunde være. Det skulde jo kjøpes små kjære ting til Julegava, så det var ikke meining. Ble alt dette å gå over styr?

Det var Eilert på Saltviknesset som gikk i rute dengang med en forholdsvis liten båt, jeg tror den hette "Fix", men som den dyktige sjømann Eilert var så trånssa han uveret. Sønnene Schjødt og Herman var motorfolk. Sjøll stod han vel høyreist i sin løfting og speida over hav mot Virak.

Det var også gode sjøvante karer som stod i fjæra, som har tatt mange ryggetak med austavinsbåra. Men de som skulde reise kom seg både til og fra byen uten uhell.

Det ble mange strålende barneøine den Julekvelden når de små gavene ble åpnet fra sine enkle innpakninger. Gavene kunde være ei godluktsåpa, et lite stykke silkeband til hårsløifa, eller en liten slirekniv eller fallkniv.

Det var sikkert småglunta som i lang tid hadde gådd og drømt om sjøleiganes kniv, men det har bare ikke blitt råd til det, men kanskje denne kvelden over alle kvelder skjedde underet.

En snill gammel nissefar hadde nok ordna med saker og ting.

Ja mye og mangt kunne skrives men tiden strekker dessværre ikke til. Det er fredelig å sitte litt en silde aftenstund og meditere, og la tankene gli langsomt tilbake, og minnes barndoms- og skolekamerater, de fleste er jo borte. Men:

Sol går op og sol går ned
:/: ved vogge og ved grav :/:

Godt er det i allefall å ha Fredstanker,
det er det vi alle trenger.
Ja hele verden!

Gode ønsker for Julehøytiden og det nye år

Hilsen

Karine og Rolf

VIL HA LESKUR OG BUSSLOMME:

Vi er lei av å vente

Vi sakser fra Ofotens Tidende 12. November 1987

Hvor blir det av leskuret og busslommen? Nå er vi lei av å vente!

Klar beskjed fra folk på Vidrek som i syv lange og syv breie har ventet på at veivesenet og busselskap skal få fingeren ut og gjøre noe. Skjønt svarene fra de to instanser gir ikke mye håp — de skylder på hverandre.

Det var i slutten av 70-årene Vidrek Grendelag tok initiativ for å få nedsatt fartsgrense gjennom bygda, samt busslomme og leskur. Kravet kom ikke minst av hensyn til de mange skolebarna som må gå langs den sterkt trafikkerte E6 gjennom bygda. Mens 60-sonen kom ganske raskt, drøyet det med de andre tiltakene. Henvendelser til veivesenet og Ofotens Bilruter ga 3. januar 1980 som resultat et svarbrev fra OB om at tiltakene på Vidrek sto på samferdselsmyndighetenes bevilgning for perioden 82-85.

Siden har ingenting skjedd og 29. mars i år var tålmodigheten slutt og grendelaget sendte brev til veivesen og OB. I høst ringte sekretæren for laget til begge parter og etterlyste igjen leskur og busslomme. I OB skylder man på veivesenet angående busslommen og leskuret samt merking av busslommen. Veivesenet på sin side skylder på OB, og der står saken.

21 barn benytter skolebussen hver dag. I all slags vær står de ved veien og venter. På Vidrek kan det være meget værhardt vinterstid. Det må vel være sendrektighet av instansen når ikke noe skjer? Fri grunn er også gitt, så der er ikke noe problem. Samme problem har disse elevene når de skal hjem også. I Håkvik er det heller ikke noe beskyttelse for vær og vind. Ja, det har hendt at ventetiden har vært en time før bussen kommer.

Vidrek er ei bygd i vekst. Det blir flere skolebarn i årene framover, skal de få samme behandling fra Statens Vegvesen og OB, spør grendelaget.

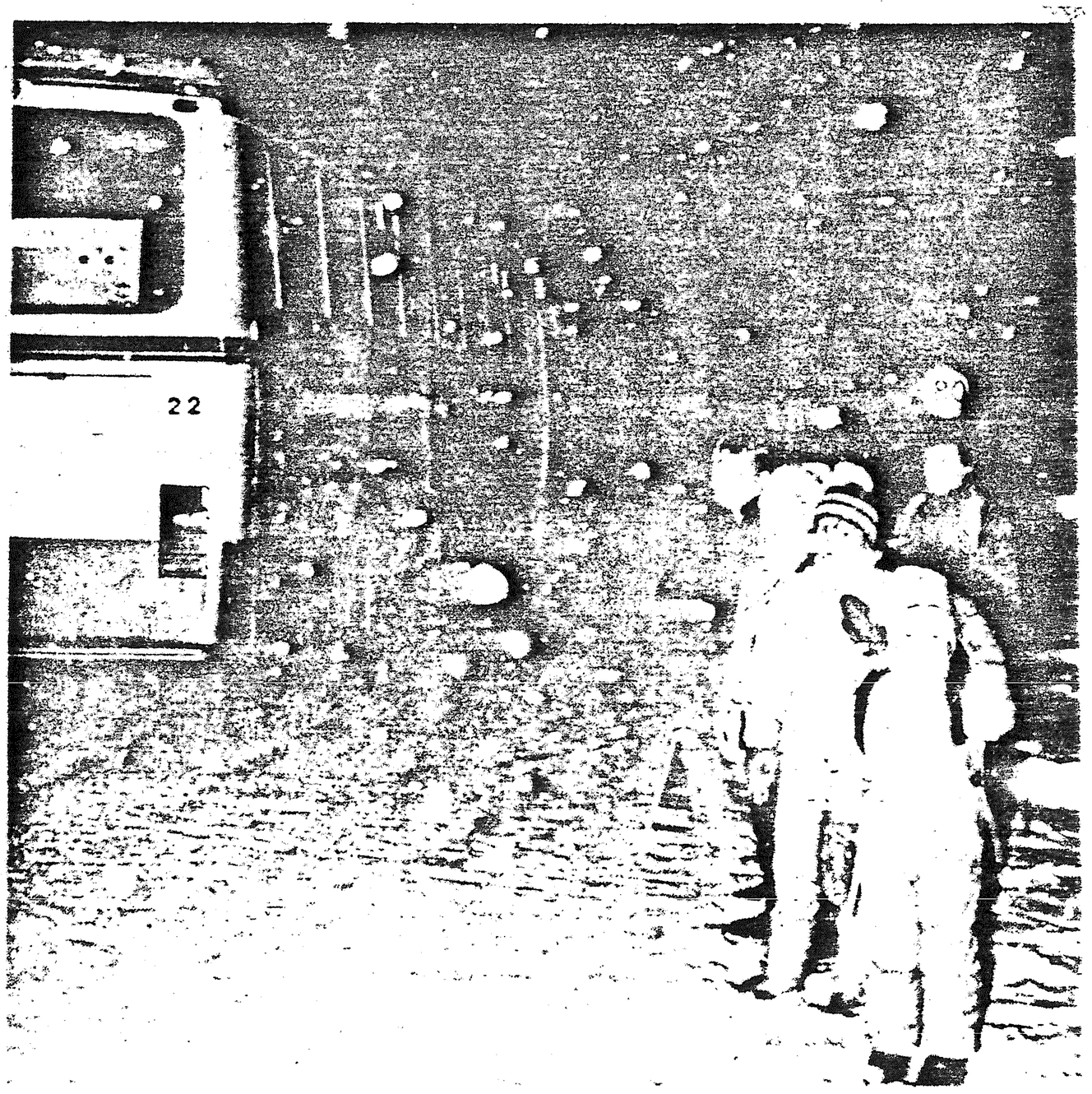

Idun, Britt Oddveig, Svein Yngve, Vidar, Inger Elin, er kommet hjem etter en slitsom skoledag og frossen etter å vente på bussen.

Opptøyer i Ankeneskirka

Ta det med ro! Det er nemlig gått hundre år siden disse begivenhetene. Men i 1885 gikk det varmt for seg.

Ofoten prestegjeld bestod av to sogn, Evenes og Ankenes. Det strakte seg rundt hele fjorden, et temmelig svært område for en sjelesørger. Læstadianismen kom til Ofoten i 1848 og vokste seg fort sterk. Det oppsto konflikter med prestene rett som det var. Det skyldtes ikke minst "rørelse", en slags religiøs ekstase som de vakte ble hensatt i. Rørelsen inntraff både i samlingene og kirkelig altergang, og den vakte mye motvilje og undring blant utenforstående.

Læstadianerne så på rørelsen som et nådemerke, men lærte likevel at den ikke var nødvendig for frelsen.

Da Jac. Andersen ble prest i Ofoten, kom han fort i vanskeligheter, særlig i Ankenes. En søndag holdt de etså "vanvittig og bespottelig spetakkel i kirken" at presten så seg nødt til "at true med i gjentagelsestilfælde at vilde andrage om politioppsyn i kirken."

Andersen følte seg helt oppgitt, men likevel gikk det på et vis i tre år til. I 1885 måtte han gjøre alvor av truselen om politivakt. Årsaken var en usedvanlig rørelse i forbindelse med en større nadverd på 300 deltakere. Andersen gir følgende framstilling av det passerte.

"---- en tallrig skare kvinder på sin vanlige manér klyngede seg sammen i en klump i indgangen til kirken og der

gav seg til at hyle så bøsat, at det ikke mere var muligt for andre at få ørenslyd. Jeg måtte derfor afbryde gudstjenesten og gik selv ned i kirkedøren for om muligt at bringe de skrigende kvinder til ophør, eller få dem til at fjerne seg. Men mine bestrebelser i så hen seende blev uten resultat. Hylingen blev tværtimod endnu voldsommere, så jeg næppe ved, om jeg kunne høre min egen røst under den øredøvende og nervesundslitende larm. En af de mandlige ledere søgte dog uden resultat, at hindre meg i mine bestrebelser på at få de hylende til at tie. Jeg måtte således med uforrettet sag gå op i kirken igjen og erklærede, da larmen uforminsket vedblev, kirkeforretningen for avsluttet. Men idet jeg derefter vilde begive meg ut i sakrestiet, lykkedes det at få lukket den indre kirkedør, hvorved larmen dæmpedes noget, ligesom det også forekom mig, at hylingen dæmpedes lidt. Jeg gikk derfor atter for alteret og lod gudstjenesten fortsætte---- En stund gik det også nogen-lunde bra. Men førend forretningen var til ende, blev kirkedøren igjen revet op, så kirken atter fyldtes av en øredøvende larm. Da en af de tilstedeværende søgte at lukke døren, stillede en læstadianer sig midt i åbningen og holdt med magt døren åben, øjensynlig i den hensigt at hylene skulde trenge ind i kirken. Flere forsøgte forgjæves at få ham væk, indtil det lykkedes en kraftig karl at få kastet ham ind i kirken, hvorefter døren blev lukket og holdt igjen, indtil gudstjenesten på sædvanlig måte var afsluttet."

Læstadianerne på sin side gjengir episoden som følger:

"En søndag i Ankenes kirke, mens nadverdsgjestene lå ved alterringen og de fikk høre at dette var Jesu sande legeme,- da gikk det en slik nådesfølelse gjennom sjel og hjerte at

det blev stor rørelse nede i kirken blandt dem som hadde mottatt sakramentet og blant dem som lå fremme ved alterringen. Presten blev da så forvirret at han hoppet over alterringen og vilde føre ut av kirken dem som var mest beveget,-de som takket Gud for at han hadde funnet dem verdige til at hans legeme og blod ble dem til spise og drikke til sjelens føde.

Presten tok tak i hånden på Jonette Sjursheim, så hardt at hun fikk en blå flekk på armen. Han grep likeledes fatt i Sofie Johansen, slik at disse to lenge etter ble gående med blå flekker.

Hans Amundsen, Ankenes, gikk da til presten og sa til ham: "Besinn deg nå, prestemann." Ta dette litt rolig. Jeg rår deg til å skynde deg tilbake til alteret før nadverdsgjestene forlater ringen, for da går de vel ikke dit mere nå. Forresten kan vi nå bestemme hvor lenge du kan bli her som prest. Presten gikk da tilbake til alteret igjen og fortsatte de hellige handlinger."

Rett fordragelig var jo ikke tonen hos noen av partene. Andersen tenkte først å melde det passerte til øvrigheten, men lot det bli med å beordre lensmannen til å overvære gudstjenestene. En anmeldelse ville ikke ramme de egentlig skyldige, mente han, nemlig lederne. Dessuten fryktet presten at et slikt skritt ikke "på højere steder vilde blive mødt med fuld erkjendelse av dets betimelighet og hensiktsmæssighet. Man må nesten have været personlig til stede ved disse udbrudd af læstadiansk fanatisme for ret at kunde forstå, hvad de er, og hvordan de virker."

Andersen forsøkte med å nekte de to kvinner adgang til altergang hvis de ikke holdt seg fra rørelse. Men da gikk Hans

Amundsen til biskopen, og presten kjente seg uhyre ulykkelig oppgitt og ensom, slik han beretter for prosten.

Innberetningen virket rystende på prost J. Wisløff, som anbefalte "at det bliver pålagt sognepresten at bekjendtgjøre for menigheten fra kordøren, at enhver som ved hyl eller på anden måde forstyrrer den offentlige gudstjeneste, uopholdelig vil blive anmeldt for forstyrrelse av kirkefreden."

Biskop Skaar, som tiltrådte midt under oppgjøret, var ikke innforlivet med læstadianisme og rørelse og møtte, som Andersen fryktet, ikke med noen forståelse for sogneprestens vanskeligheter. Han endte sin første optimistiske årsmelding om læstadianisme i det for Andersen lite trøstefulle: "Jeg håber at de fleste prester som have med denne retning at gjøre, ikke glemme apostelens påmindelse: En herrens tjener bør det med sagtmodighed at undervise dem som modsette sig osv--" Men biskopen ville ikke helt se bort fra at det kanskje kunne bli nødvendig å gå til anmeldelse i Ankenes, "helst hvis man kunde ha udsigt til at ramme de egentlige ledere."

Det hadde man ikke og spørsmålet falt bort. Det ble med at lensmannen møtte opp i kirken og holdt orden på gudstjenesten. Ved det oppnåddes så mye at uroen innskrenket seg til "nærverystende hyl -. Men når hylingen ikke antar større dimensjoner, regnes den ikke længere i Ankenæs kirke for nogen nævneverdig forstyrrelse af andagten", skrev Andersen etter et års prøve med politioppsyn.

Andersen hadde knapt fått pusterom i Ankenes før bevegelsen tok et voldsomt oppsving i hovedsognet Evenes også, en bitter skuffelse for ham. Var det han som var evneløs eller manglet romslighet? "Det er muligt", reflekterte han, "at min forkynnelse er for meget rettet til tanken"

Andersen gav også betenkning om mulige botemidler. Han nevnte to. Den første, men ugjennomførlig, var om presten turde "fordriste seg til på romersk-katholsk maner at optræde som midlere mellem Kristus og de frelsessøgende", slik som han mente at lederne i vekkelsen gjorde.

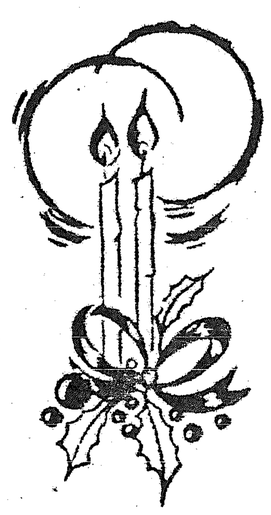

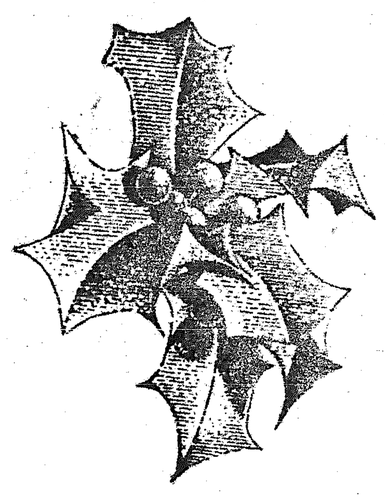

Den andre var om det kunne "oppstå en vekkelse, der kunne bevare en nogenlunde kirkelig karakter og ved siden deraf i noget lengere tid udfolde nogen kraft og begejstring."

Biskopen grep øyeblikkelig tanken om lekmannsforkynnelse og sørget for å få et par predikanter sendt fra Tromsø til Ofoten. Det var i grunnen ganske merkelig at både prest, prost og biskop skulle tro at det skulle komme noe særlig ut av en slik ordning, for kirkelig lekforkynnelse var ikke uprøvd i Ofoten. Høsten 1886 holdt storforkynneren Lars Oftedal to møter i Evenes, men uten synlige resultater. Og Andersen følte seg forvisset om " at heller ikke han, selv med en lengere virksomhet vilde øve synderlig indflydelse på læstadianerne." Ryktet om den troens glød som bruste over Ofoten spredte seg i hele stiftet, og det kom til alvorlige sammenstøt mellom prester og læstadianere både i Kautokeino, Hammerfest og Vadsø. Alle tre steder grep man til verdslig øvrighet.

Med et moderne uttrykk kan en vel si at i Ankenes vant læstadianerne denne striden jeg her har fortalt om,med 2-1. Prest og biskop måtte fire, men læstadianerne gikk med på en ordning der de hadde sin egen altergang etter de vanlige kirkegjengerne. Så kunne læstadianerne ha sin rørelse uten at noen utenforstående behøvde å sjeneres. Men presten måtte jo være der og utsette nervene for slitasje. Han må ha tålt det bra, for han var prest på Evenes i mange tiår etter dette, og endte som høyt respektert prost.

Vi ser at det er ikke bare i dag det bråkes og krangles, det var ett og annet før og.

Stein Indregard

Kilde: Dagmar Sivertsen

LÆSTADIANISMEN I NORGE

Barnegruppa

Grendehuset har fått ei flott ansiktsløfting på kjøkkenet, og mens arbeidet med dette har foregått har det ikke vært noen aktiviteter på huset. Vi har likevel møttes hjemme hos hverandre, og på det meste var det 12 unger samla.

Vi har starta med noe nytt også, nemlig bading i bassenget på Ankenes ungdomsskole.

Vi har barnegruppa her ute ei uke, og møtes i bassenget uka etter. Det har vært bare en bassengdag til dette blir skrevet, men vi skal fortsette i allefall til sommerferien.

Vi har leid bassenget to timer annenhver uke, og de ungene som var med første ettermiddagen stortrivdes. Det var en som aldri hadde vært i et så stort "badekar" før, så han trengte lang tid før han blei fortrolig med alt vannet. Da vi skulle hjem ville han fortsette å bade, men blei nu enig i at vi heller skulle dra flere ganger på "senget".

Som avslutning i år skal vi lage en liten julefest på grendehuset, med juletre, nisse og den kosen som følger med det.

Så vil alle i barnegruppa ønske Austavindens lesere god jul, og et godt nyttår.

TRH

Adventvisen

I tusmørke timer når dagen blir mindre
da tennes et lys med et håp i ditt indre
da binder vi kransen av granbar på skolen
og setter inn lys som en hilsen til solen.

I blåsende kvelder med regn på hver rute
så sitter vi trygt og lar høstvinden tute
vi fletter en kurv som har form av et hjerte
mens mor baker goro, berliner og terte.

Og tvers over havet går skuter og båter
med gaver i lasten, de tuter og låter,
men hvem som får gaver fra venner og kjente
det vet ikke vi, vi får vente og vente.

Se spurven og konen hans flakser i porten
og gløtter mot vindu og hakker i lorten.
«Nei, nå må vi sannelig komme til saken
med talgbit på brettet og kornnek på staken!»

Og grisen på peishyllen står der og venter
på at den skal tømmes av gutter og jenter
den hører at klokken slår timen og slaget
og tenker at snart blir jeg tom i min mage.

Men håpet om gaver vi vil ikke miste
og da er det lurt at vi skriver en liste
vi starter med scooter og skøyter og dukker
og slutter med kladdebok, blyant og sokker.

Så tegner vi kort mens vi høier og flakser
så velter vi blekkhus og somler bort sakser
på dørklinken henger en hilsen «Vi takker
vår postmann for julekort, brever og pakker».

Hver morgen når dagen et gråskimmer sender
vi åpner en port på en liten kalender
og der er det nisser og nysnø på taket
men porten, den siste, står ennå tilbake.

Bak den er en krybbe, en stall og en stjerne
det stiger oss nær det vi så i det fjerne
og da tenker sikkert hver gutt og hver jente:
«Nei, ingenting er som å vente og vente.»

Nei, ingenting er som å vente og vente
vi henger opp kristtorn og tre skal vi hente
så rekker jeg deg nå med glede to hender
og så blir det jul og adventvisen ender.

ALF PRØYSEN

SLEKTS TREFF

FOR ETTERKOMMERE AV
EDVART OG AMALIE RAVN

Virak
11. og 12. Juli 1987

Her er de 4 eldste deltakerne samlet:
HELENE, GYDA, OLINE og MAGNA.

Været var jo ikke det beste, selv om Fred arne lovet strålende vær. Da vi kom til Virak på lørdag blev vi møtt med at hele bygda hadde heist flaggene, og det var mange som satt med "klompen" i halsen.

Det var 34 år siden vi hadde vært der sist, så vi så store forandringer. Flere nye hus og de andre så meget velstelte ut, men vi hadde så altfor kort tid for riktig å gå rundt å se. Vi var samlet omkring 165 deltakere fra fjern og nær, den eldste var nærmere 90 år og den yngste var 4 ½ mnd. Omfavnelsene var mange, med latter og gråt. Det var mange, med latter og gråt. Det var mange som jeg ikke hadde sett siden konfirmasjonen, så gjensynsgleden var stor. Men alle jeg snakket med siden, syntes det var kort tid med bare to dager, det burde minst vært en uke. Men vi fikk da hilst på hverandre og snakka litt og fikk høre hvordan det hadde gått hver enkelt i livet, både av gleder og sorger.

Vi er jo spredt over hele Norge, og endel i Sverige og, så det er ikke ofte vi møtes. Fra tanke til handling

går det lang tid, men med god hjelp fra Elsa og Knut, Jenny og Fred Arne, Arna og Kjell-Olav og Hanne og Geir så blei tankene virkelighet. Og til dere andre som hjalp til vil jeg si:

HJERTELIG TAKK!

I dag når vi sitter og ser på bildene som blei tatt, kommer minnene, og da koser jeg meg. En takk til bygda for at vi fikk låne grendehuset, et meget prektig hus. Når vi leser AUSTAVINDEN har en et bestemt inntrykk at det er et aktivt bygdesamfunn. Historiene fra gamle dager er interessant lesning, og da husker vi tilbake som barn når mamma fortalte for oss da hun var barn og ung. Det var liksom høydepunktet, når vi satt inne vinterkveldene, ho med rokken og vi med karran. Så håper jeg at vi holder kontakten en gang iblant, og er det noen som er på disse kanter er de hjertelig velkommen innom.

Min mann Arne hilser så mye til alle og en ekstra hilsen til Hanne fra Hanne. Hilsen til dere alle fra

Alma Ravn-Thomassen

AUSTAVINDEN

Ønsker alle lesere og annonsører ei God Jul og et Godt Nyttår!

Austavindens telefonservice presenterer her ei ny og revidert

Telefonliste for bygda

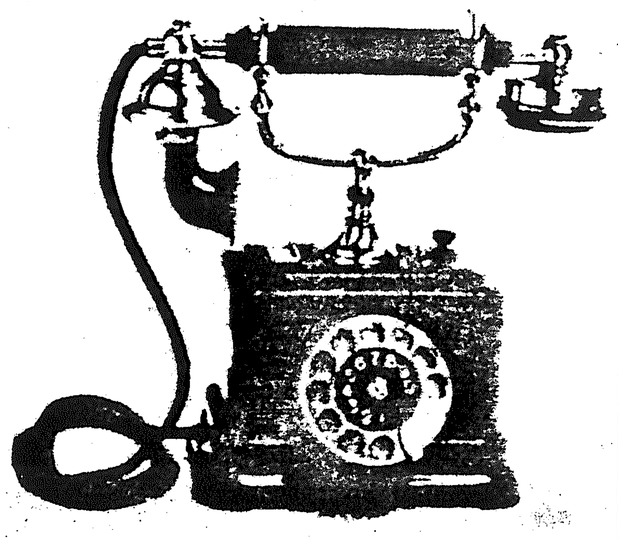

Arne Hansen	596	35
Gerd Hansen	"	35
Ole Karlsen	"	48
Toril Karlsen	"	48
Gunnar Hansen	"	42
Toril Hansen	"	42
Wiggo Sørås	"	54
Britt S. Illguth	"	33
Gudmund Andreassen	"	33
Torfinn Larsen	"	65
Gunn Larsen	"	65
Kjell-Olav Ravn	"	20
Arna Flønes	"	20
Mary Ann Paulsen	"	21
Terje Paulsen	"	21
Petra Kristensen	"	25
Gaute Eidissen	"	53
Anne Berit S. Eidissen	"	53
Sigfrid Indregard	"	43
Stein Indregard	"	43
Lilly Kongsbakk	"	49
Torbjørn Torsteinsen	"	12
Inger Torsteinsen	"	112
Olav Håheim	"	41
Lisbeth Håheim	"	41
Svein Ravn	"	61
Anita D. Ravn	"	61
Karl A. Olsen	"	10
Anna Ravn	"	32
Osvald Eilertsen	"	18
Ingebjørg Eilertsen	"	18
John Martin Overvåg	"	46
Liv Overvåg	"	46
Jørgen Kongsbakk	"	17
Gyda Kongsbakk	"	17
Karl R. Olsen	"	24
Sigrid Josefsen	"	24
Harry Johansen	596	15
Idun Gya	"	62
Terje Gya	"	62
Arthur Larsen	"	23
Edith Larsen	"	23
Magda Olsen	"	30
Albert Olsen	"	59
Olga Olsen	"	59
Rolf Gundersen	"	29
Karine Gundersen	"	29
Hans Gundersen	"	55
Ragnhild Gundersen	"	55
Torstein Olsen	"	40
Berit Olsen	"	40
Arild Bondestad	"	66
Ingrid Kongsli	"	66
Marit Åsheim	"	56
Jan Jørgensen	"	56
Alfred Nygård	"	45
Gunvor Nygård	"	45
Nils Dahl	"	14
Olga Dahl	"	14
Kåre Bjerkelund	"	27
Gerd Bjerkelund	"	27
Alf Harald Bjerkelund	"	71
Randi Bjerkelund	"	71
Kåre Jensen	"	13
Bård Jensen	"	13
Hildur Eilertsen	"	26
Jan Røssås	"	22
Gerd Røssås	"	22
Margit Røssås	"	19
Agnar Larsen	"	31
Alvilde Larsen	"	31
Henning Ravn	"	34
Emma Ravn	"	34
Bjørn Pettersen	"	72
Gerd Jakobsen	"	72

S. THORSTENSEN A/S
8540 BALLANGEN
* * * * * * * *
Pris og kvalitet -
fører oss i tet.

LØNNSKONTO
MED
9%
RENTER FRA FØRSTE KRONE
— 10% rente på alt over 20.000,-
BARE I Narvik Sparebank

A. ANTONSEN
DAGLIGVARER – SKIPSHANDEL
8520 Ankenesstrand
Tlf.: 56154 – priv. 56156

mazda
NYBILGARANTI!
3 ÅR ELLER 100.000 KM.
FAGERTHUN BIL A/S
8500 NARVIK
TLF (082) 56 611

Myklevold og sønner
BALLANGEN - ANKENES
FERSKE BRØD OG KAKER,
KJENN HVOR GODT DET SMAKER!

HAVNA TRENINGSSENTER
Innehaver: Fysioterapeut Bjørn Nytrø
Fagernesvn. 3 - 8500 Narvik
Telefon 45450
— Trening — Boblebad
— Badstu — Solstudio

GOD PARKERING
ankenes fargesenter a.s
Alt hva du trenger av belegg og tapet,
vi har det på tilbud - selv beste kvalitet.

NORD-NORGES STØRSTE
SIVILTRYKKERI
NOR TRYKK
A/S NOR-TRYKK NARVIK
PARKHALLENE, POSTBOKS 177, 8501 NARVIK
TELEFON (082) 44 595

Husqvarna
Motorsagekspertene.
Vi har Husqvarna
50 Rancher
NYHET!
ARNØY&CO
Fagernesveien 8 – 8500 Narvik

NESTE NUMMER
AV AUSTAVINDEN
KOMMER TIL
PÅSKE